

na téma

FUNKCE DĚDICKÉHO PRÁVA

Předložený elaborát splňuje požadavky obvykle kladené na diplomové práce. Diplomantka rozdělila zkoumání do tří oddílů. V prvním úvodním oddílu se zabývá základními pojmy dědického práva a velmi stručně jeho vývojem. Podrobnější historizující úvahy jsou pak rozvedeny u jednotlivých výkladů principů dědického práva v části druhé.

Jádro práce je v oddílu druhém, kde diplomantka využila pro základní schéma zkoumání metody ze sto let staré knihy Emanuela Tilsche: „Dědické právo ze stanoviska srovnávací vědy právní“. Aniž bych jí chtěl vytýkat převzetí základního přístupu z tohoto vynikajícího díla, musím poznamenat, že pojem „právní principy“ se v nejnovější době ustálil v poněkud jiném významu, a dokonce zaujal kruciólní místo v obecné teorii práva. Byl totiž znovu redefinován R. A. Dworkinem v jeho slavné knize, která byla nyní přeložena do češtiny pod názvem: „Když se práva berou vážně“. Obdobný způsob využití Tilschova díla byl již jednou v české právní literatuře proveden v učebnici občanského hmotného práva Jiřím Mikešem. Také terminologie v této části je zastaralá, protože se jedná často o úvahy sociologické. Termín „sociologický“ autorka nahrazuje výrazem „ekonomicko-sociální“, který vlastně pochází z marxistické literatury. Sociologie byla totiž považována za buržoasní pavědu. Důsledkem je, že se jí v rozboru nedaří odlišovat funkce ryze ekonomické a ryze sociální. (Tato nepřesnost vznikla patrně pod vlivem studia prací Věry Čížkové, kterou nesprávně cituje jako „Čížková“.)

Přes všechny tyto kritické připomínky diplomantka se zhostila předsevzatého zadání vynikajícím způsobem. V systematickém rozboru založeném na kontradikci jednotlivých principů prokázala velkou erudici, rozsáhlé znalosti platné právní úpravy a jejího vývoje. Zejména vysoce oceňuji rozhledy z hlediska srovnávací pravovědy. Diplomantka také uvádí vlastní postřehy a odvažuje se hodnocení jednotlivých modelů, např. na straně 48.

Práce je napsána srozumitelným, poněkud starobylým stylem, a jednotlivá hodnocení někdy svědčí o určitém staromilství. Diplomantka například vnímá velký význam ingerence státních orgánů do dědění, ale neodvažuje se pochybovat o základní procedurální koncepci naší tradice. Nevznáší totiž palčivou otázku oprávněnosti tzv. nesporného řízení před soudem. Protože naše soudy převážně jenom pasivně potvrzují rozhodnutí notářů, vzniká otázka, zda by se neodbřemenily, kdyby vstupovaly do procesu dědění pouze jako odvolací instance.

Kusý závěr práce nevyústil v úvahy de lege ferenda, ale namísto toho v jakési sebehodnocení.

Nicméně práce má vynikající úroveň a s uznáním ji doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 6. 10. 2006

Vojtěch Cepl